

Til KHMs styre
Fra Museumsdirektøren

Sakstype: S 17 22 Vedtakssak
Møtedato: 26.08.22
Notatdato: 09.08.22
Saksbehandler: Håkon Glørstad

Hovedsaker for styrets arbeid for årsplansperioden 2022-2024

Bakgrunn

For planperioden 2022-2024 vedtok KHMs styre å gi følgende strategiske saker og temaer prioritet:

1. Hvordan gjøre VTM til et flaggskip for UiO der hele Universitetet tar eierskap til prosjektet og bygget?
2. Hvordan skal museet arbeide optimalt med forvaltningen av samlingene i årene som kommer?
3. Hvordan skal S2030s faglige programmer brukes strategisk i museets arbeid?
4. Hvordan skal KHM definere sin rolle og relasjon til aktuelle samarbeidsinstitusjoner?
5. Hvordan arbeide strategisk med utstillingsprogram og sideprogrammer på Historisk museum (HM) og alternativ visningssteder?
6. Hvordan arbeide strategisk for å kunne realisere en tolokasjonsmodell med Bygdøy og Sentrum som noder?
7. Hvordan skal museet arbeide med fordeling, kompetanse og rekruttering som ett museum?

For neste årsplansperiode vil disse strategiske sakene fremdeles være aktuelle, men KHMs ledelse ser også behov for å foreta enkelte justeringer. Justeringene beror både på den utviklingen som museet har hatt i foregående år og på markant endrede strategiske forutsetninger.

Styret har tidligere drøftet hvordan utviklingsavtalen mellom KHM og universitetsledelsen skal fornyes. I denne er følgende tre saker skilt ut som særlig viktige samarbeidsområder:

Hovedutfordring 1: *Gjøre Vikingtidsmuseet til et flaggskip for UiO der hele Universitetet tar eierskap til prosjektet og bygget.*

Tiltak 1 Utvikle det nye vikingtidsmuseet som en tverrfaglig forsknings- og formidlingsarena

Hovedutfordring 2: Samlingsforvaltning

Tiltak 2: Permanent løsning for KHMs behov for magasinfasiliteter med tilhørende arbeidsplasser og spesialarealer

Tiltak 3: Oppfølging av Saving Oseberg

Tiltak 4: Ny kulturmiljølov

Tiltak 5: Styrke formidlingen av UiOs institusjons- og vitenskapshistorie

Hovedutfordring 3: KHMs arealbehov og oppfølging av trelokasjonsmodellen

Tiltak 6 En helhetlig arealplan for KHM i Sentrum

Hovedutfordring 1 og 2 tilsvarer punkt 1 og 2 blant styrets vedtatte hovedsaker. Hovedutfordring 3 er en viderebearbeiding av hovedsak 6, som det senere skal knyttes noen kommentarer til. Gitt utviklingsavtalens utforming er det museumsledelsens anbefaling at disse tre saksfeltene også utgjør hovedsaker for KHMs styre.

Til punktene 3, 4, 5 og 7 skal det også festes noen kommentarer vedrørende status:

(3) Hvordan skal S2030s faglige programmer brukes strategisk i museets arbeid?

Museet har valgt å gå videre med fire piloter for å undersøke problemstillingen.

Pilot 1: Faglig program (FP S2030) for vikingtidforskning ved KHM (inkludert forskningscenter VTU)

Pilot 2: Faglig program (FP S2030) for samarbeidsprosjekter med interessentmiljøer (KHMs tilnærming til arbeid med folkeforskning)

Pilot 3: Faglig program (FP S2030) for KHMs middelalderforskning

Pilot 4: Faglig program (FP S2030) for tydeliggjøring av kunnskapsbehovet i arbeid mot kulturarvkriminalitet ved KHM.

Det vises her til eget styrenotat om saken fra styremøtet den 10. juni 2022.

(4) Hvordan skal KHM definere sin rolle og relasjon til aktuelle samarbeidsinstitusjoner?

Museumsmeldingen og KHMs S2030 gir klare føringer for økt samarbeid mellom museene og mellom museet og øvrige institusjoner både på UiO og i samfunnet for øvrig. KHM arbeider kontinuerlig med denne problematikken på ulike arenaer og med ulike virkemidler. Problematikken er på ingen måte uttømt og punktet bør følges opp som en hovedsak.

(5) Hvordan arbeide strategisk med utstillingsprogram og sideprogrammer på HM og alternativ visningssteder?

Fram til 2026 vil HM være KHMs hovedvisningssted. Hvordan skal museet arbeide strategisk for å nå målet om årlig besøk på 250 000 personer? Det er gjort strategiske valg med hensyn til utstillinger og utstillingsflater i museets ulike etasjer. Første etasjes kjerneutstillinger vil fullføres i 2022. Andre etasjes objektarium skal stå ferdig i 2023. Museet vurderer løpende utviklingen av tema utstillingene i tredje etasje. Det arbeides også med et godt balansert program for fjerde etasjes eksperimentarium og fornybare elementer for de nye utstillingene i andre etasje. For museet er et viktig spørsmål hvordan man skal optimalisere samspillet mellom de ulike utstillingene og konseptene med tanke på en attraktiv publikumsopplevelse.

Andre sentrale spørsmål er hvordan museet videre skal bruke SoMe og andre digitale kanaler for å skape interesse. I forlengelsen av dette mobiliseres også spørsmålet om balansen mellom formidling og publikumskontakt på museet og den digitale formidlingen.

Et tredje problemområde er hvordan man skal utvikle sideprogrammet med foredrag, publikumsdager, omvisninger, butikktilbud *et cetera* i relasjon til museets utstillingsprogram.

KHM må også tydeliggjøre den strategiske tenkningen om alternative visningssteder. Dette knytter både an til utviklingen av UiO: Sentrum, aktivitet på Bygdøy og aktivitet på Blindern. Utviklingsavtalens tiltak 5 er et viktig element i dette arbeidet.

Problematikken er kompleks og bør følges opp som en hovedsak.

(7) Hvordan skal museet arbeide med fordeling, kompetanse og rekruttering som ett museum?

Museets kompetanse- og rekrutteringsplan er under fornyelse, basert på føringene i S2030. I denne sammenhengen er museets samlede rekrutterings- og kompetansebehov viktig, vurdert på bakgrunnen av KHM som ett museum og én organisasjon. Den strategiske utfordringen ligger blant annet i utfordringene med å tenke kompetanse og rekruttering på tvers av seksjonsstrukturen.

På samme måte ønsker museumsledelsen å behandle fordelingen i neste årsplanperiode som et uttrykk for museets samlede prioriteringer og ikke nødvendigvis en repetisjon av en historisk fordelingsprofil. Hvordan arbeide optimalt med dette?

Styret vil involveres i dette arbeidet på flere ulike måter i kommende periode.

(6) *Hvordan arbeide strategisk for å kunne realisere en tolokasjonsmodell med Bygdøy og Sentrum som noder?*

Utviklingsavtalens **Hovedutfordring 3: KHMs arealbehov og oppfølging av trelokasjonsmodellen** med tilhørende tiltak 6, *En helhetlig arealplan for KHM i Sentrum*, skal det også festes noen kommentarer til. Museumsledelsen foreslår at saksfeltet videreføres i denne ordlyden framfor et ensidig fokus på en tolokasjonsmodell.

EA har revidert masterplan for eiendommer og med det også justert planene for rehabilitering av Historisk museum. Etter gjeldende plan vil ikke rehabiliteringen igangsettes for tidligst på slutten av 2020-tallet. En helhetlige arealløsning for KHMs virksomhet i sentrum er også behandlet i Masterplanen, men KHM ser en strategisk utfordring for hvordan denne saken skal vinkles mot politisk ledelse. UiO har signalisert at universitetet planlegger å avvikle leiekontrakten for magasinbygget på Økern senest 2034. Før 2032 må derfor en ny magasin- og laboratoriumløsning stå klart. Masterplanen åpner for en samlokalisering av KHMs aktivitet på Økern med virksomheten i sentrum, hvilket innebærer at museets magasin-, laboratorie- og kontorbehov løses i sentrum. Tidshorisontene for å etablere en ny løsning for KHM i sentrum er kort, hvilket gjør saken ekstra krevende. Universitetsdirektøren har derfor tatt initiativ til en utredning av ulike løsninger for å sikre KHMs behov etter 2034, jevnfør styresak S 37/21. Masterplanen åpner for framtidig bruk av Nasjonalgalleriet på bestemte vilkår.

KHM ønsker primært en samlokalisering av museets samlede portefølje på Bygdøy og i Sentrum. Forutsetningene for å lykkes med dette er markant endret i løpet av det siste året, både ved at universitetsledelsen tydeligere har signalisert at deres fokus nå vil være vendt mot Blindern og Oslo science city og at regjeringen både har signalisert redusert offentlig byggevirksomhet generelt og spesielt innen kultur- og UH-sektoren i Oslo.

Både de universitets- og rikspolitiske omstendighetene og den knappe tidshorisonten for å løse arealsituasjonen påkaller styrets oppmerksomhet også i årene som kommer, der ulike løsninger må diskuteres og vurderes.

Arealsituasjonen i seg selv er med andre ord et viktig anliggende for museumsstyret, men museumsledelsen ser det også som formålstjenlig at styret involveres i en diskusjon om hvordan de ulike komponentene i KHMs framtidige arealplan skal finansieres. Dette punktet er dermed foreslått som en ny hovedsak for styret.

Hovedsaker for styrets arbeid og overordnede strategiske prioriteringer i perioden 2023-2025

Gitt status på punktene over, mener KHMs ledelse at følgende hovedsaker peker seg ut for neste årsplanperiode:

1. *Oppfølging av utviklingsavtalen*
 - a. *Hovedutfordring 1: Gjøre Vikingtidsmuseet til et flaggskip for UiO der hele Universitetet*

- b. *Hovedutfordring 2: Samlingsforvaltning*
- c. *Hovedutfordring 3: KHMs arealbehov og oppfølging av trelokasjonsmodellen*
 - 2. *Strategisk bruk av Faglige programmer*
 - 3. *KHMs rolle og relasjon til aktuelle samarbeidsinstitusjoner*
 - 4. *Strategisk utvikling av utstillingsprogram og sideprogrammer på HM og alternativ visningssteder*
 - 5. *Finansieringsmodeller for å løse KHMs arealbehov*
 - 6. *Fordeling, kompetanse og rekruttering som ett museum*

Hva er målet med å ta opp saken i styremøtet?

Museumsledelsen inviterer KHMs styre til å diskutere de ovennevnte prioriteringene både på bakgrunn av tidligere prioriteringer og med tanke på museets strategiske utvikling i framtiden.

De prioriterte sakene vil danne grunnlag for KHMs årsplan for 2023-2025

Forslag til vedtak

Styret slutter seg til museumsledelsens prioritering av strategiske hovedsaker for neste årsplanperiode med de anmerkningene som kom fram i møtet.